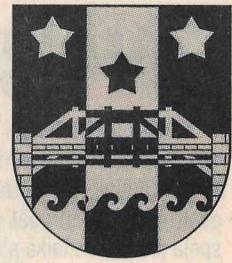

Mazsalacītis

«Liesmas» pielikums

2006. gada 21. jūlijā

Bezmaksas

Ir jauki, ka šādā karstā vasarā uzpūš kāda liega vēsmiņa. Un varbūt, ka tā aizpūtis arī sliktās domas, kurām šādā vasarā nevajadzētu lauzties cilvēku pratos. Pašā vasaras vidū visa dzīvība zied un zeļ. Tomēr tā nav tik stipra, kā varētu likties. Tā ir tik stipra kā akmens, bet tajā pašā laikā tik vārga kā putna spalva. Tā ir jāietin kādā mākonī un jāglabā, līdz vējš šo mākonī aizpūtis.

Paskatieties apkārt un jūs ieraudzīsiet tik daudz dzīvības! Tā slējas gan savvaļā, gan arī pilsētas dzīvē.

Uz Mazsalacas ielām ir mazāk cilvēku nekā parasti, jo skolēni savu brīvlaiku bieži vien pāvada kaut kur citur. Tomēr pilsētā ir sava veida rošība. Lai tā dzen uz priekšu ikkatru!

Ir jau arī dažas ne tik patīkamas lietas. Pieņemam, krustojumā pilsētas centrā jau labu laiku asfaltā ir liela bedre. Un pagaidām neviens netaisnās to salabot – vismaz tā īsti ne, jo ar «pāris saujām iebērtu šķembu» bedre nav aizlāpīta.

Parūpēsimies arī par savu pagalmu un dārzu! Sargāsim un laistīsim savus augus, lai karstajā saulē tie neizdegstu. Ja nu tomēr jau ir par vēlu, tad nopērciet sev par prieku kādu skaistu ziedu puķupodiņā. Pieņemam, veikalā «Hedera» nesen ieraudzīju skaistu nokareno petūniju, bet nevis tādu jau pierastu – sarkanīgu vai violetu, bet ar maziem, skaistiem dzelteni balto ziediņiem. Ieprieciniet sevi! Kurš tad cilvēku var vēl labāk palutināt kā pats?

Arī citiem varam sagādāt prieku. Salabosim sen apsolīto sētu! Aiziesim kaut līdz veikalām, pasacīsim to īso «Paldies!». Tas ir pats vienkāršākais, ko varam izdarīt kāda labā.

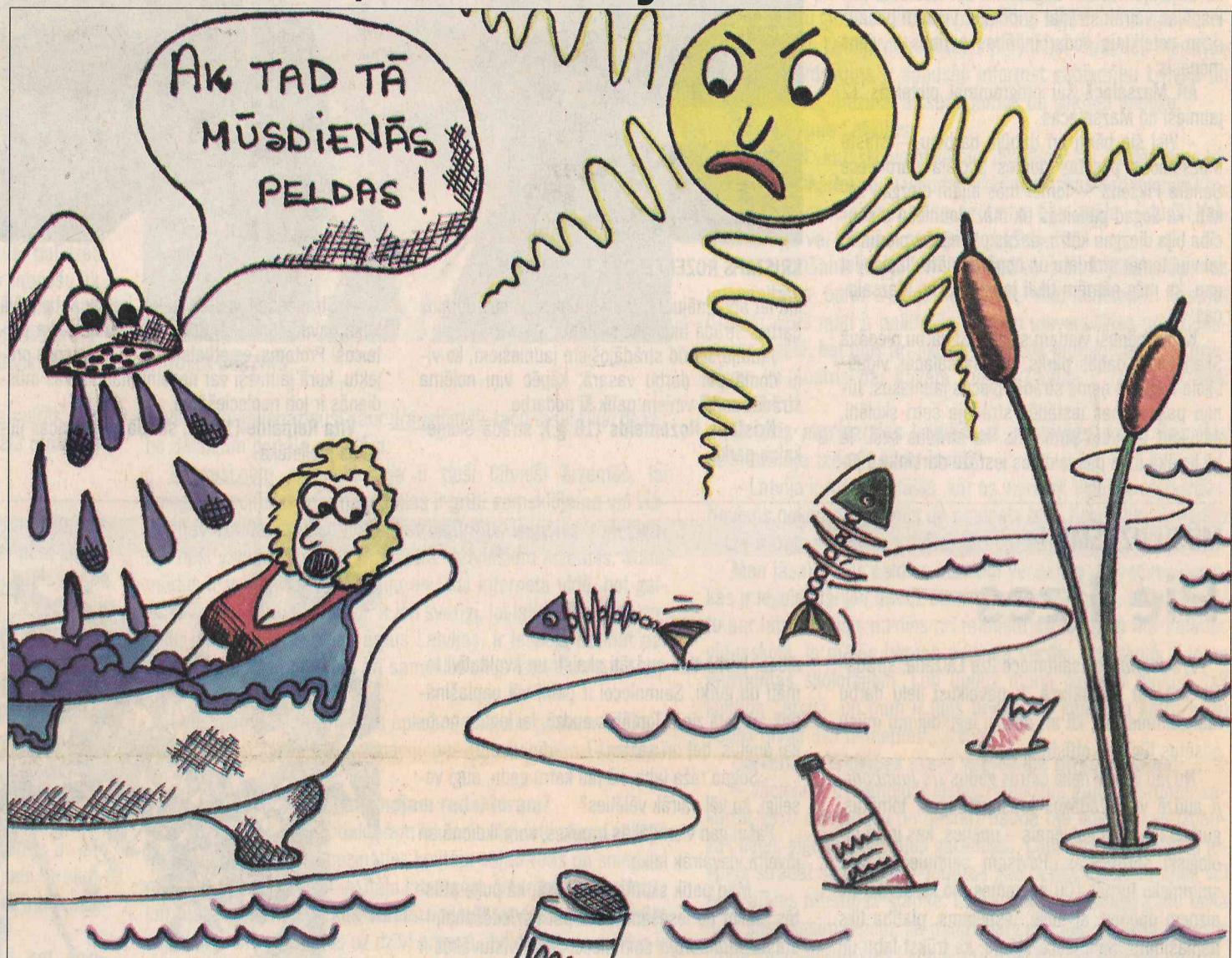
Vai esat pamānījuši, cik šogad raibi tauriņi? Arī dzīvnieku ir vairāk nekā parasti. Tāpēc bieži vien tie skrien pāri ceļam, un tad atliek braukt kādam vienaldzīgākam šoferim. Pēc tam tikai atkal var noteikt: «Pagalam ir!» Nesen pie Lauksalacas ceļa uz lielceļa bija nobraukts mazs ezītis. Tāds «kunkulis» vien pāri bija palicis... Kur skrienat, šoferīši?

Kādreiz domājam, cik Mazsalaca gan nepazīstama citiem! Bet tā nav! Mums taču ir Skaņiskalns. Ja labi paskatāmies, pa Skaņiskalna ceļu redzams viens lielais tūristu autobuss, otrs, tad atkal uz to pusi aizbrauc kāda automašīna. Tūristu netrūkst, un tas tikai nozīmē, ka Mazsalacu pazīst arī tālāk par vietējo pagastu robežām. Varbūt arī tāpēc beidzot var dabūt kādus suvenīrus ar pilsētas ievērojamākajām vietām?

Gaidot lietu, gribētos teikt, lai neaizmirstas saule, jo, lai cik karsta tā būtu – kad vēl ir bijusi tāda vasara kā šī! Jāizbauda prieki, kurus var baudīt tikai tagad: peldēšanās, basas kājas, mīlākā vasaras kleitiņa, vējš, makšķeres un... arī dārza darbi. Vismaz lielā pavasara steiga nu jau ir kaut cik pajudusi, tāpēc varam atlaišties zālītē un uz brīdi atpūtināt acis no spožās gaismas.

BAIBA KŪRĒNA

Stikli zālē, baktērijas ūdenī? Nē!

Vījgā Salaca ar dzeltenajiem ūris ziediem, kalmēm un greznajām ūdensrožēm. Kaut kur pāri ūdenim pārlaižas zilganaja spārīte, un «hops!» no ūdens tai pakāj izleč mazs sapaliņš. Ūdens vēl noņirb gar mūsu acīm, un sapaliņš ir pazudis. Makšķernieks var tikai kāri noskatīties, kā zivtiņa pazūd upes dzelme. Aina no Salacas ikdienas? Jā, tomēr kaut kā pietrūkst. Kas tas varētu būt? Atkritumi... Mūsu acis jau tā ir pieradušas pie iztukšotām alus pudelēm, stiklu lauskām un papīriem, ka tie šķiet kā mūsu ikdienas sastāvdaļa.

Viena lieta ir šādi atkritumi krastmalā, bet otra – mikroorganismi (baktērijas) ūdenī, kuras var kaitēt cilvēka veselībai. Cik tīrs ir Salacas ūdens, lai tajā peldētos? Šāds jautājums droši vien nomoka tos mazsalaciešus, kuri dzirdēja 27. jūnija Vidzemes ziņas, kurās stāstīja, ka Salacas ūdens (it sevišķi pie Mazsalacas) nav piemērots peldēšanai. Kur nākusi šāda informācija, nav zināms, tomēr to, ka Salacas ūdens ir tīrs, apstiprina Mazsalacas domes sanemtā vēstule «par peldūdens kvalitāti» no Sabiedrības veselības aģentūras (SVA). Tajā sniegtas apstiprinājums, ka pēc Pārtikas un veterīnārā dienesta nacionālās diagnostikas centra Vidzemes reģionālās laboratorijas testēšanas pārskatu datiem, Salacas ūpe peldētās atļauts. Tas nozīmē, ka visi peldēt gribētāji par ūdens tīribu Salacā var būt droši.

Bet par krastmalu gan nevarētu teikt, ka tā ir tīra. Daudzus neapmierina šis fakts, bet kas tad ir tie «piemēslotāji», ja ne mēs paši? Nekādi svešinieki gan nenāk uz «vīniem nezināmām» peldvietām un atkritumus zemē nesieviež. Būtu divas iespējas, kā sakopt krastus pie peldvietām – ja paši peldētāji sanāktu uz vienu lielu talku vai... ja Mazsalacā būtu oficiālās peldvietas.

«Cik tīrs ir Salacas ūdens, lai tajā peldētos?» Tā var jautāt mazsalacieši, kuri 27.jūnija Vidzemes ziņās dzirdēja, ka ūdens Salacā, it sevišķi pie Mazsalacas, nav pietiekami tīrs.

Netālu no Sv. Annas baznīcas, pie Rantīnu pirts ir peldvietiņa. Uz turieni pārsvārā nāk tuvāko māju cilvēki... Paši jau zina. Peldvieti ir diezgan sakopta, ja neskaita peldošu šampūna pudeļi ūdenī. Ir uzstādīti arī solini – varbūt pirts īpašnieka, vai arī pašu vietējo darbs. Tas nav tik svārīgi, bet galvenais, ka ir, un tas priečē! Pretējā krastā uzbūvēta tāda kā liela laipa, un no tās lejā ūdenī lēkā puikas. Tur sastopam arī peldētāju Ainu. Viņa tepat tuvumā dzīvo un nāk uz šo peldvietu, jo tā sanāk vistuvāk, un vieta labāka bērniem (krasts ir diezgan lēzens, un peldvieti samērā sekla). Uz jautājumu, ja Mazsalacā būtu oficiāla peldvieti, kur tai būtu jābūt, Aina atbild: «Es jau nu nekur citur neietu!» – Jā, katram savs vislabākais.

Pazīstama vieta ir arī «zem igaunīšiem», kur peldētājs Modris nāk trīs reizes nedēļā. Tāpēc par manu izbrīnu, ka te ir tik daudz atkritumu, viņš pa-smējās: «Ir bijis arī trakāk!»

Uzstādīta miskaste, bet kur atkritumi? – Nevis tajā, bet visapkārt tai. Turklat arī zālē mētājas dažādi papīri, pa kādam stiklam utt. Vai tiešām jums, peldētāji, patik iet uz tādu vietu? Jābrīnās par to, ka kāds vispār tur iet (un cilvēku bija labs barīns), bet tad ieraudzīju: krasts ir brīnišķīgs, un piekļūšana ūdenim lieliska. – Nu jā, tas ir galvenais noteikums.

Peldvieti pie Aurupītes (kur mazā upīte ietek Salacā) izskatās diezgan iecienīta. Par to var spriest gan pēc daudzajiem cilvēkiem, gan atstātājiem atkritumiem. Stikli, pudeles, papīri, pat pamperis – visus šos atkritumus Sanita mēģina neievērot, bet tomēr gribētos, lai peldvieti ir tīrāka. Viņa nākot uz sejieni diezgan bieži un vienmēr ar kādu kopā. Var redzēt, ka runājot viņa ir priečīga, bet, ja nebūtu atkritumu, būtu vēl priečīgāka...

No ceļa, kas ved uz Skano kalnu, pa iemītu tacinu var aizklūt līdz «Salinām». Šī peldvieti izskatās viissakoptākā un ir labiekārtota. Ir gan solini un miskastes, gan tualete un ģerbtuve, uz kurās kāds uzlīmējis «cūkmēna» uzlīmīti. Un varbūt, ka tā ir iedarbojusies – nerедz nevienu atkritumu. Šī peldvieti jau līdzinās oficiālai, tāpēc nesabojāsim tās labo izskatu!

Tā ir katrā paši izvēle, uz kuru vietu iet peldēt, pašu izvēle, vai gribētos peldēt gar tīru vai netīru krastmalu. Bet padomājiet arī par citiem cilvēkiem, jo uz pasaules neesat viens pats.

(Makšķernieks nosprieda, lai sapaliņš vēl parāgas. Viņš aizgāja pa mazu tacīnu cauri dzeltenajiem ūris puduriem mājup. Un mazā zivtiņa zem ūdens pateicās: «Paldies, paldies!» Arī ūris pateicībā kļuva saules spožumā, bet ūdensrozes lāva spārēm nosēsties uz savām ziedlapām. Salaca gardi nosmējās un rāmi tecēja tālāk.)

BAIBA KŪRĒNA

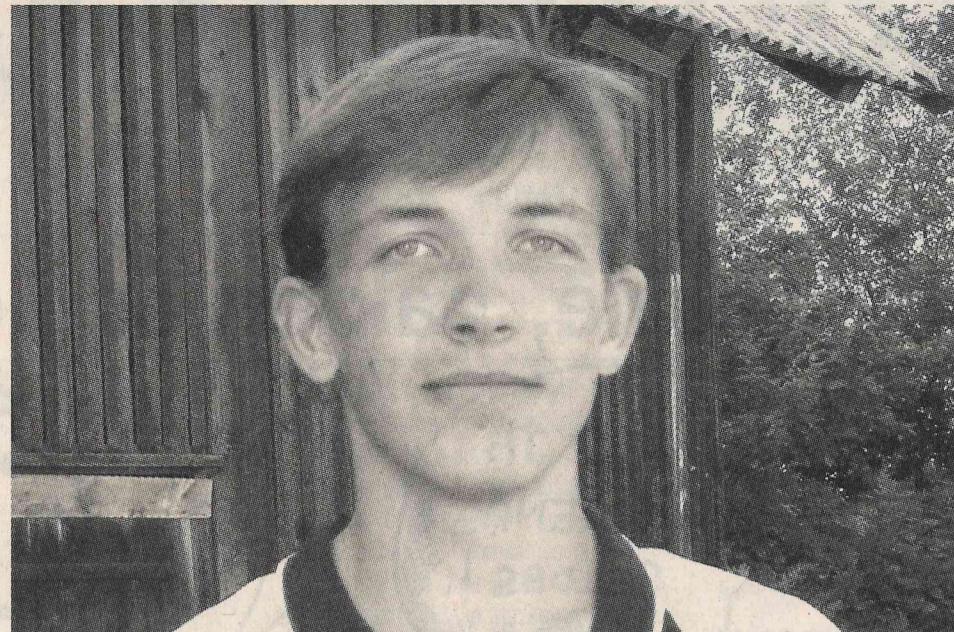
Darbīgā vasara

Vasara ir pārņemusī mūs visus savā varā, to mēr liela daļa skolēnu un jauniešu vēlas piestrādāt arī brīvajā laikā. Daļa jauniešu meklē darbu paši, pārējiem strādāt gribōšajiem tika dota iespēja jau skolas laikā pieteikties NVA (Nodarbinātības Valsts aģentūra) rīkotajā projektā par skolēnu darbu vasarā. Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī šovasar nodarbinātības pasākumā ir iespēja piedalīties skolēniem vecumā no 15 līdz 18 gadiem. Skolēniem darbs tiek piedāvāts pašvaldības iestādēs. Vasaras nodarbinātības pasākums ilgst no 1. jūnija līdz 31. augustam. Lai iesaistītu pēc iespējas vairāk strādāt gribētāju, vienam pusaudzim noteiktais nodarbinātības periods ir viens mēnesis.

Arī Mazsalacā šai programmai pieteicās 12 jaunieši no Mazsalacas.

— Visi šie bērni arī dabūja darbiņu, — stāsta Mazsalacas pilsētas domes sociālā darbiniece Sandra Pīkšēna. — Tomēr mēs bijām diezgan šokēti, ka šogad pieteicās tik maz. Jauniešu atsaučība bija diezgan kūtra, dažus pat nācas pierunāt, lai viņi tomēr strādātu un nepārdomātu. Jāpiebilst gan, ka mēs nēmām tikai jauniešus no Mazsalacas.

Katru mēnesi vienam skolēnam darbu piedāvā Skanākalna dabas parks. Arī Mazsalacas vidusskola augustā nems strādāt piecus jauniešus. Jūnijā pašvaldības iestādēs strādāja četri skolēni, savukārt augustā paredzēts, ka strādās seši. Tā kā lielāka daļa pašvaldības iestāžu darbinieku jū-

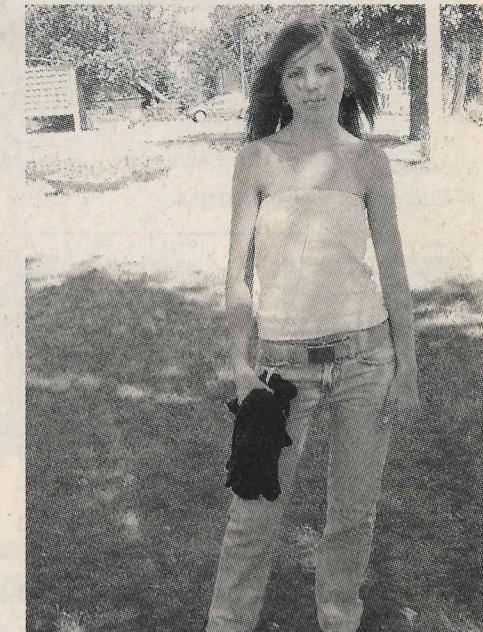

KRISTAPS ROZENFELDS

lījā iet atvainījumā, tad šomēnes domes dotajos darbos strādā tikai divi skolēni.

Jautāju šobrīd strādājošiem jauniešiem, ko viņi domā par darbu vasarā, kāpēc viņi nolēma strādāt un kā viņiem patīk šī nodarbe.

Kristaps Rozenfelds (16 g.), strādā Skanākalna parkā:

VITA REINALDE

— Strādāšana vasarā ir ļoti interesanta brīvā laika pavadīšana. Esmu ļoti apmierināts, ka pieciecos! Protams, es atbalstu arī šo aizraujošo projektu, kurā jaunieši var nopelnīt naudu, kas mūsdienās ir ļoti nepieciešama.

Vita Reinalde (17 g.), strādā Mazsalacas pilsētas bibliotēkā:

KRISTĪNE SLOTIŅA

MŪSU UZNĒMĒJI

Pie Ilzes

Z/s *Jaunbomji* saimniece Ilze Laizāne, strādājot šeit pat Mazsalacā, ir paveikusi lielu darbu lauksaimniecībā, kā arī devusi ieguldījumu mūsu pilsētas tūrisma attīstībā.

Nu jau vairāk nekā četrus gadus z/s *Jaunbomji* audzē visdažādākos krāšnumaugus, tomātus, gurķus un, pats galvenais — upenes, kas ir arī bioloģiski sertificētas. Pavisam saimniecība apsaimnieko turpat 100 ha zemes, no kuras 3,3 ha aizņem upenes, ar laiku, iespējams, platība tiks paplašināta. Saimniece stāsta, ka trūkst labu un uzticamu strādnieku, ko pieņemt darbā, tāpēc nekas cits neatliek kā daļu zemes iznomāt.

Darbs ar upenēm nav viegls, bet, ja strādā un dara, tad izdodas. Lielis atspāids ir nesen iegādātais zāles plāvējs upenēm, pirms tam viss bija ar rokām jāravē...

— Saimniecībai primārā ir kvalitāte, upenu audzēšanā nelietojam kīmiskas vielas. Lai gan raža ir mazāka, tomēr zinām, ka audzējam kvalitatīvus augļus — žēl, ka maz cilvēku spēj to novērtēt! Arī tirgū diemžēl bioloģiskajām un kīmiski apstrādātajām ogām ir vienāda cena, — saka I. Laizāne.

Saimniecībai pieder pavisam trīs lielas siltum-

nīcas, kurās tiek audzēti skaisti un kvalitatīvi tomāti un gurķi. Saimnieci ir plāni vēl paplašināties arī šajā zinā. Tomātus audzē, lai iegūtu ne tikai augļus, bet arī sēklas.

— Sogad raža laba, kā jau katru gadu, augi veselīgi, ko vēl vairāk vēlēties?

Pašai gan vismīlākās ir puķes, kam ikdienā arī jāvelta visvairāk laika.

— Man patīk skaftīties procesā, kā puķe attīstās, sākot no iesēšanas līdz pat noziedēšanai, — stāsta *Jaunbomju* saimniece. Sirdīj vistuvākās ir tieši petūnijas, kas patiešām *Jaunbomju* sētā izceļas ar īpašu skaistumu.

— Vienīgais, kas traucē augiem, ir pārmērīgais karstums. Ja ārā ir 30 grādu, tad siltumnīcā augi nejūtas pārāk labi, un vieglāk var attīstīties arī slimības, kuras gan parādās tikai pēc laika, tāpēc tieši karstā laikā jāpievērš īpaša uzmanība gan augļiem, gan krāšnumaugiem. Arī jālaista daudz biežāk, īpaši puķes, kas karstumu panes grūtāk.

Tūrisms ir joma, kur izvērsties, darbi un plāni arī šajā nozarē. Šogad *Jaunbomjos* uzsākta kanoe laivu noma. Tūrismā domāts darboties plašāk, izmantojot Eiropas Savienības atbalstu projektu ietvaros. Pagaidām šo ieceri nav tik viegli realizēt,

Jaunbomju saimniece ar šī gada pirmo tomātu ražu. Un kā smaržo!

jo dažu atļauju iegūšanā joprojām valda liela birokrātija, stāsta Ilze.

Domāju, ka *Jaunbomji* ir lielisks piemērs, kā

arī attālā Latvijas nostūri ir iespējams viss — vadītāja tikai pacietība, izdoma un darbaspars!

ANDA KĻAVIŅA

MAZSALACAS NOSLĒPUMI

Tikšanās ar spoku

Kurš gan no mums nav lasījis spoku stāstus vai dzirdējis noslēpumainas teikas? Dīvaini notikumi iet no mutes mutē, un ktrs tos tālāk stāsta pa savam. Tomēr viena lieta ir šādus stāstus dzirdēt, bet pavisam cita — piedzīvot pašam...

Spoks no skolas ceturtā stāva

Vai mūsu skolā spokojas? Vai esat redzējusi spoku?

Šādu jautājumu uzdevu kādai ilggadējai skolotājai Mazsalacas vidusskolā.

***

— Uz šo jautājumu nemaz nav tik viegli atbildēt, kā pirmajā mirklī šķiet.

Ja šādu jautājumu man uzdotu pusaudzes gados, noteikti teiku «jā». Balles vakaros tumsā

centāmies lavīties uz ceturto stāvu. Noskaņu laikam jau paši bijām radījuši diezgan pabaisu, un tad arī gadījās reizes, kad viens bija dzirdējis sievietes tērpa čaboņu, cits aiz sevis jutis soļus, vēl cits sievietes silueta izzušanu kāpnēs uz bēniņiem. Šādas izjūtas ne reizi vien bija pārņemūšas arī mani.

Vai tās radās mūsu iztēlē dažādu nostāstu ietekmē, cik tur bija patiesības, tagad grūti pateikt.

Abās skolas ēkās naktī pabūt gadījies diezgan bieži, un vienu gan varu apgalvot — tumsā izjūtas katrā no ēkām ir pilnīgi atšķirīgas. Jaunajā skolā visu dzirdēto trokšņu avots ir skaidrs — vējš logos, ventilācijas šahtās, atbalsojas soļi. Muižas ēkā izjūtas tiešām citas. Trokšņi klusāki, neizteiktāki.

Kā uzzināt, kā ir īstenībā? Domāju, ka par to jāpārliecinās katram pašam.

Cik zinu, vairāku sākumskolas klašu kolektīvi dažkārt to arī dara. Pavadot nakti muižas ēkā, ko pīgi tiek lasīti un izdzīvoti spoku stāsti.

Bet durvis bija ciet!

Dažkārt, lai sastaptu spoku, nemaz nav jāiet uz veco muižu vai kapiem. Kāda mazsalaciene neizskaidrojumu parādību redzējusi pati savās mājās...

***

— Tas notika 1959. gada jūnijā, kad mācījós 11. klasē, eksāmenu laikā. Visu laiku biju dzīvojuši kopā ar ģimeni, nekad nebiju nakšņojusi viena.

Un notika tāds negadījums, ka visai ģimenei bija jāaizbrauc uz bērēm, bet, tā kā man bija nākošajā dienā kīmijas eksāmens, paliku mājās.

Naktī guļot jutos dīvaini un sāku par daudz ko domāt. Un pēkšņi man liekas, ka kaut kur istabā rodas troksnis. Es domāju, vai dienīj — kas tagad notiks, vai kāds nāks, bet kā var nākt, ja durvis ir ciet un aizslēgtas! Es skatos uz durvīm, un man liekas, ka kaut kāds troksnis tomēr ir... Un pēkšņi es jūtu un redzu, ka tās sāk vērties lēnām vaļā un parādās it kā izplūdis cilvēka veidols. Es aiz bālēm noslēpos zem segas. Kādu laiku guļu, bet tad beidzot skatos, kas tad noticis. Un izrādās, ka nav nekas. Kā varēju redzēt, ka durvis veras?

Vai iepriekš aprakstītais bijis tikai šo cilvēku iztēles auglis, vai tas tiešām noticis īstenībā — tīcēt tam vai ne, paliek jūsu, lasītāju, ziņā...

Paldies šo stāstu autorēm!

IEVA ANDREJAUSKA

Tilda starp latviešiem ārzemēs un Latviju būvētājs

Indulis Bērziņš

Dzimis: 1983. gada 15. augustā, Aizkrauklē
 Mācījies: no labiem cilvēkiem
 Gim. stāvoklis: neprecējies
 Darba pieredze: LR konsulāts Bonnā
 Visvairāk patīk: Latvijas daba un pozitīvi cilvēki
 Nepatīk: divkosība un meli

Indulis Bērziņš, 22 gadus vecs, mazsalacietis un portāla www.latviesi.com galvenais redaktors. Savos 22 gados Indulis paspējis iekarot savu vietu zem šīs saules un dara to, ko var uzskatīt par vienu no vislielākajām greznībām – strādā darbavietā, kas, paša radīta, ir vienlaikus arī viņa aizraušanās.

Kā un kāpēc radās [Latviesi.com](http://www.latviesi.com)?

– Ideja par interneta portāla latviešiem ārzemēs izveidi man radās, kad, dzīvojot Bonnā, es interneta meklēju informāciju par latviešu sabiedrību Vācijā un citur pasaule. Ar noželu nācās secināt, ka šādu informāciju ir ļoti grūti atrast. Tādēļ tika izveidots www.latviesi.com, lai vienotu latviešus visā pasaule, palīdzētu kopī latviskumu arī ārpus Latvijas, kā arī ziņotu par latviešu aktivitātēm pasaule. Portālā tiek sniegtā informācija arī par pasākumiem Latvijā, kas ir saistīti ar latviskuma saglabāšanu un kopšanu. Manuprāt, [latviesi.com](http://www.latviesi.com) ir kā tilts starp latviešiem ārzemēs un Latviju.

Pirmie darbi portāla izveidē tika veikti jau pirms vairāk nekā trim gadiem Vācijā, un šī gada 8. martā notika portāla prezentācija.

Ar ko īsti nodarbojas www.latviesi.com?

– [Latviesi.com](http://www.latviesi.com) mērķis ir apkopot pilnīgi visu informāciju, kas varētu būt noderīga latviešiem ārpus Latvijas, kā arī tiem Latvijā, kuriem ir interese par studēšanu, strādāšanu vai latviešu sabiedrību ārpus Latvijas.

Portālā regulāri tiek publicētas jaunākās ziņas un informācija, kas ir interesanta un noderīga latviešiem, kas dzīvo ārpus Latvijas. Ir izveidotas valstu sadaļas, kur ir atrodama informācija par latviešu organizācijām, kopienām un latviešiem dažādās pasaules valstīs. Regulāri tiek papildināts notikumu kalendārs, kurā ir atrodama apkopotā un lasītāju iesūtītā informācija par notikumiem ārpus Latvijas ar latviešu līdzdalību. Latviešu kopienu sadaļā ir iespējams pievienoties jau esošai vai arī izveidot jaunu kopienu, kas palīdzēs atrast un uzturēt kontaktus ar latviešiem savā apkārtē. Pa valstīm un kategorijām labi strukturēta forumā ir iespējams atrašt atbildes uz daudziem interesantiem jautājumiem.

Līdz šim [Latviesi.com](http://www.latviesi.com) ir tapis manā brīvajā laikā, bet, apzinoties apkopojamās informācijas daudzumu, no 1. jūnija ir piešķirts pilna laika redakcijas darbinieks. Tuvākajā nākotnē plānoju, ka pie portāla strādās vismaz 2 pilna laika redakcijas darbinieki. Lai nodrošinātu informācijas aktualitāti, tiek piesaistīti reģionālie redaktori, kas portālam piegādā informāciju par latviešu aktivitātēm viņu mītnes zemēs. Ir izveidojusies arī ļoti laba sadarbība ar Latvijas pārstāvniecībām un latviešu organizācijām ārpus Latvijas.

Kas bija tas, kā dēl [Latviesi.com](http://www.latviesi.com) kļuva populāri?

[Latviesi.com](http://www.latviesi.com) mērķis ir sniegt cilvēkiem tiem nepieciešamo informāciju un latviešiem, kas dzīvo ārzemēs, palīdzēt veidot kontaktus ar latviešu sabiedrību savā tuvumā. Atpazistamība nāca, kad tie, kas [Latviesi.com](http://www.latviesi.com) atrada sev vajadzīgo informāciju, sāka regulāri apmeklēt šo portālu.

Tieši šobrīd pieprasījums pēc šāda veida informācijas ir ļoti liels, jo ir ļoti maz tādu, kuriem kāds radinieks, draugs vai paziņa nedzīvo ārpus Latvijas.

Vai www.latviesi.com līdzinās populārajam interneta portālam www.draugiem.lv?

[Latviesi.com](http://www.latviesi.com) un [draugiem.lv](http://www.draugiem.lv) ir ļoti atšķirīgi portāli, jo [draugiem.lv](http://www.draugiem.lv) ir komerciāls izklaides portāls, savukārt [latviesi.com](http://www.latviesi.com) ir nekomerciāls – informatīvs portāls, kā mērķis ir pildīt sabiedriskā labuma funkcijas. Portālā ir iestrādātas arī vairākas jaunāko tehnoloģiju iespējas, kas ietver līdzīgu elementus, ko

INDULIS BĒRZIŅŠ

pašapziņas aktualitāti.

2005. gada šādu konferenci rīkoju Bonnā, Vācijā. Šogad konferences ietvaros būs vienas dienas izbrauciens uz Valmieru. Ir paredzēta pilsētas apskate, tikšanās pilsētas domē, kā arī diskusija ar Vidzemes augstskolas studentiem.

Pastāsti, lūdzu, mazliet par «Tautiešu mēnesi»!

– Šī gada septembrī īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāts sadarbībā ar Pasaules brīvo latviešu apvienību organizē «Tautiešu mēnesi», kā ietvaros paredzēti vairāki pasākumi, kuru pamatmērķis – aktualizēt sabiedrībā diskusiju par jautājumiem, kuri skar ārzemēs dzīvojošo latviešu un viņu ģimenes locekļu piederības sajūtu etniskajai dzimtenei un lomu Latvijā notiekošajos procesos. «Tautiešu mēnesi» galvenais uzdevums ir abpusēji informēt sabiedrību Latvijā un mītnes zemēs, mazināt aizspriedumus un sekmēt dialogu.

Dzīve ārpus Latvijas

– Kad vēl vidusskolas laikā bija jāizvēlas, kur studēt, man bija iespēja nokārtot vācu valodas eksāmenu, kas dod iespēju studēt Vācijas universitātēs. Man, protams, bija izvēle – studēt Valmierā, Rīgā vai Vācijā... es izvēlējos Vāciju.

Par nokļūšanu Vācijā ļoti liels paldies man ir jāsaka Bonnas universitātes baltu valodu lektoram, mazsalacietim Austrim Grasim, kurš man ir palīdzējis ne tikai universitātes un dzīvesvietas izvēlē, bet bijis arī skolotājs dzīves jautājumos. ļoti priecājos, ka Austris par savām mājām Latvijā ir izvēlējies tieši Mazsalacu!

Tu drīz atgrieziesies Latvijā uz pastāvīgu dzīvi. Kas tevi pamudināja izdarīt šādu izvēli?

– Latvija ir manas mājas, kur es vienmēr vēlējos atgriezties. Neviens nekad nav atcēlis un neatcelts tavu nacionālo piederību – tas ir pats vērtīgākais dzīvē, kas var būt.

Man jāsaka liels paldies maniem vecākiem un vecvecākiem, kas ir ieguldījuši ļoti daudz sava laika un energijas, lai es izaugtu par latvieti. Liels paldies arī maniem skolotājiem Mazsalacas vidusskolā, jo mājās bērnus audzina vecāki, bet skolā šī loma jāuzņemas skolotājiem. ļoti daudz manā dzīvē ir devusi 3x3 kustība Latvijā, un man ir liels prieks, ka joprojām katru gadu notiek divas 3x3 nometnes Latvijā!

Galvenās atšķirības starp vāciešiem un latviešiem!

– Vācieši ir izmantojuši iespēju daudzus gadus desmitus saķortot savu ekonomiku un pašreiz bauda tās auglus, kas izpaužas lielās algās un sociālās garantijās. Latviešiem diemžēl šī iespēja strādāt savai tautai daudzus gadus tika liegta, un mēs vēl atrodamies attīstības stadijā. Es ļoti ceru, ka tuvāko gadu laikā mēs sasniegsim līmeni, ka daudzi latvieši, kas pēdējos gados ir izbraukuši, atgriezīsies Latvijā un turpinās strādāt savā profesijā. Tādēļ arī ļoti svarīgi veicināt latviskuma saglabāšanu ārpus Latvijas, jo lielā mērā arī no tā būs atkarīgs, cik daudz latviešu atgriezīsies Latvijā.

Mazsalaca. Ar ko tev tā saistās?

– Mazsalacā esmu pavadījis lielāko savu dzīves daļu un vienmēr ar prieku šeit atgriezos. ļoti priecājos, ka Mazsalacā ir cilvēki, kam rūp Mazsalacas nākotne, kuri iegulda lielu darbu, lai veicinātu pilsētas attīstību. Esmu pārliecīnāts, ka, attīstot kultūras nozaru un tūrismu, Mazsalacai izdosies nostiprināties Latvijas kartē.

Ir ļoti patīkami Vācijā, sakot, ka esmu no Latvijas, saņemt pretjautājumu: «...no Mazsalacas?».

Kādu redzi Mazsalacu pēc 10 gadiem?

– Esmu ļoti daudz laika pavadījis Skanēkalna parkā un ceru, ka tas būs izveidojies par plaši apmeklētu tūrisma objektu. Tas nav vieglis darbs, jo ir jāizveido un jāsaglabā tūrisma objekti un infrastruktūra arī pilsētā, bet, redzot cilvēku aktivitāti, esmu pārliecīnāts, ka tas ir iespējams.

Novēlējums mazsalaciešiem!

– Būt Mazsalacai piederīgiem...!

Kāds ir tavs jaukākais šīs vasaras notikums?

Ija (skolniece):

Nakšņojām teltī pie Burtnieka – forši!

Ingūna
(mācās, strādā)

Mēs ar draudzeni bijām kopā uz Jūrmalu. Ne pa jo kam izklaidējāmies – bija jautri!

Maksis (skolnieks):

Vakar spēlējām Burtneko futbolu – gāja labi! Bet pārsteiguma balvā bija zivis, tāpēc sanāca arī pie viena vēl krietni paest! Vēl šovasar esmu labi atpūties pie jūras.

Silvija
(auklē mazdēlu):

Godīgi sakot, nezinu. Mazsalacas svētki ir vieñīgie, kas tagad nāk prātā.

BURTU MĪKLA

Ko tu zini par Mazsalacu?

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

1. Rakstniece (uzvārds), kas iecienījusi rakstīt darbus par Mazsalacu.

8	5	1	5	9	10
---	---	---	---	---	----

2. Skolotājs (1866.-1946.), kas rakstījis Mazsalacas pagasta hroniku.

9	2	11	2	12	2
---	---	----	---	----	---

3. Viena no Salacas pietekām Mazsalacas apkārtnē.

13	14	9	12	7
----	----	---	----	---

4. Koktēlnieks (1913.-1983.).

10	15	14	7	4	16	7	15	1	2	3	15	10
----	----	----	---	---	----	---	----	---	---	---	----	----

5. Brīvais senkrasts iepretim Salacas tiltam.

13	14	15	8	7	15	17	7	9	18	10
----	----	----	---	---	----	----	---	---	----	----

6. Mazsalacas vīru kora diriģents, pirmās godalgas – Sudraba liras ieguvējs.

1	2	1	12	14	19	20
---	---	---	----	----	----	----

7. Mazsalacietis (1801.-1867.), rakstnieks, orators, tiesu vīrs, sabiedriskais darbinieks.

1	2	5	4	16	21	12	7	10
---	---	---	---	----	----	----	---	----

8. Mazsalacu divreiz apciemojuši un savos ceļojumos atzīmējuši brāji...

22	14	1	3	2	15	4	10
----	----	---	---	---	----	---	----

9. Mazsalacas vidusskolas pirmsākums (1918.-1919.).

10	1	2	19	2	14	10	1	2	3	15	10
----	---	---	----	---	----	----	---	---	---	----	----

10. Mazsalacas dabas parks.

6	2	9	1	2
---	---	---	---	---

11. Iela Mazsalacā, uz kurās atrodas Mazsalacas vidusskola.

6	2	5	3	10
---	---	---	---	----

12. Mūziķis (komponists), kurš iegādājās mājas Salacas krastā.

15	5	9	11	14	1	2
----	---	---	----	----	---	---

13. Ilggadēja kultūras nama vadītāja.

1	5	9	17	2	4	10
---	---	---	----	---	---	----

14. Galvenais varonis Ziemeļvidzemes un igauņu pasakā, kura ir arī attēloti Skaņkalna dabas parkā.

23	2	3	1	7	15	17	7	9	18	10
----	---	---	---	---	----	----	---	---	----	----

15. Viens no Valtenberģu muižas īpašniekiem.

8	7	14	6	5
---	---	----	---	---

24	16	24	3	10
----	----	----	---	----

16. Vieta, kas tiek uzskaitīta par senu upurvielu.

10	1	9	24	4	7	3	14	10
----	---	---	----	---	---	---	----	----

17. Mācītājs, kurš vadījis Sv. Annas baznīcas draudzi no 1921. līdz 1944. gadam (aizsācis arī svečišu dedzināšanu pie piederīgo kapiem).

7	6	15	7	9	10
---	---	----	---	---	----

18. Režisors, kurš uzņemis filmu „Atbalss”.

Pareizās atbildes sūtīt uz «Liesmas» redakciju ar norādi «Mazsalacietim» (Burts mīkla) līdz 20. augustam. Vienu pareizo atbilžu autoru (to noteiksim izlozes kārtābā) gaida pārsteiguma balva!

PĒDĒJĀ LAPPUSE

6000 dvēseļu aiz akmens mūriem?

Staigājot pa Mazsalacas kapiem, varam redzēt lielus krustus un mazus krustījus, piemiņas zīmes, kopīgas gan sakoptas, gan tādas, kuras jau gādu desmitiem nav koptas un ir pārkājušās ar dzeltenbrūnu zāli. Mazas ie-mītas tacījas. Šurpu turpu staigā tan-tīnas ar grābekļiem un ūdens spainīšiem. Augā koku galotnēs laidelējas putni un varbūt pa kādai nemierīgai dvēselītei... Tāds ieskats paveras ka-piņu ikdienā, bet ir lietas, kuras mēs vieni paši tur nevaram izdarīt. Kurš tad cīts? – Kapu apsaimniekotājs.

Agrāk Mazsalacas kapus apsaimniekoja pilsētas labiekārtošanas uzņēmums, bet kopš 2003. gada to dara SIA «Banga» (Skaņkalnes pag., Bērzaines 2 – 2). Šeit strādā Rita Lizuma. Viņa pastāsti, ka Mazsalacas kapsēta ir 6,71 ha liela. Kā no augšas mēs varām to redzēt bijušā skolotāja Ulda Dreimaņa veidotajā kartē. Izrādās, ka visa Mazsalacas kapu teritorija ir sa-dalīta sektoros. Protams, tikai uz kartes. Dzīvē tas vēl nav izdarīts, bet Rita teic: lai sadalītu kapsētu pa sektoriem arī dzīvē, vajag katrā sektora stūrī sa-sprauzt numurētas plāksnītes. Viņa stāsta, ka tas ir milzīgs darbs, jo pavīsam ir 68 sektori! Šis lielais darbs būtu vieglā izdarāms, ja projektā iesaistītos arī jaunieši vai citi brīvprātīgie. «Bet tiem jābūt tādiem cilvēkiem, kuru-rus tas interesē,» Rita piebilst.

Uldis Dreimanis (starp citu, arī pats nelaiķis skolotājs ir apglabāts Mazsalacas kapos) izveidojis arī divas grā-matas, kurās var sameklēt katru apbe-dītā cilvēka vārdu, uzvārdu, datus par viņu un vietu, kur viņš apglabāts. To-mēr tur ir uzskaitīti apbedījumi tikai līdz 1989. gadam. Arī tagad apbedījumi tiek reģistrēti, bet šis reģistrs nav pil-nīgs, jo nav zināmi kapu sektori (līdz ar to nevar noteikt apbedījuma atrašanās vietu). Tādēļ līdz Mazsalacas kapsētas «īstenai» sakopšanai paies vēl ilgs laiks.

Jāpiemin, ka agrāk šīs kartes un grāmatu oriģināli glabājās baznīcā, bet tagad tie atrodas SIA «Banga» uzņē-mumā, kurš tātad ir Mazsalacas kapu apsaimniekotājs. Bet kur tiek nemti lī-dzēzli kapu apsaimniekošanai? Cik zi-nāms, cilvēkiem par šo pakalpojumu nav jāmaksā. To dara pašvaldības, ku-ru iedzīvotāji tiek apglabāti Mazsalacas kapsētā. Tātad mums pašlaik ie-taupās kādi santīmi, pateicoties šīm pašvaldībām.

Aiz šiem vārtiem dus ap 6000 mazsalaciešu.

Tagad mēs esam pieraduši, ka ir tāda kapsēta, bet kā bija senāk? leskatū-simies mazliet vēstures vijumos...

Līdz 1773. gadam mirušos apglabāja baznīcas sētā. Kārtība bijusi tāda, ka dievtīgos un godīgos apglabāja baznīcas dienvidu pusē, bet dzērājus un palaidījus – ziemeļu pusē. Zem baznīcas klona tikuši apglabāti bagāt-nieki un mācītāji. Šī paša gada 7. jūlijā puskilometru no baznīcas Salacas la-bajā krastā mācītājs H. Adolfs ievērtā kapsētu, kas joprojām Mazsalacā pilda savas funkcijas.

Sai pašā dienā kapsētā apglabā trīs bērnus. Dažas nedēļas pēc kapsētas iesvētīšanas te apglabāts, iespējams, ilgāk nodzīvojusais novada cilvēks – 118 gadus vecais Idus Lejasvanaga saimnieka tēvs Ancis.

Kapsētas teritorija ir piecas reizes paplašināta, un agrāk to apjozusi ak-mens krāvuma sēta, kas līdz mūsdienām tikai daļēji saglabājusies. Tagad apbedījumu skaits sniedzas līdz 6000 apbedīto – un nav jau brīnums, vecā-kājā kapsētas daļā konstatējamas di-vas un pat trīs apbedījumu kārtas...

Tomēr arī mūsdienās tas ir likumīgi. Ja 15 gadus kādu kapa vietu neviens ne-kopī, tad tur drīkst «rakt pa virsu». To-mēr no SIA «Banga» paskaidro, ka pašlaik apbedījumi tiek veikti dzīmtas kapos un kapsētas brīvajās vietās, bet «kapu vietas ar vēsturi» iespēju robe-zās netiek aizskartas.

Kapu sastāvdaļa – kapliča. Mazsa-lacas kapsētā tādas ir divas. Vecākā no tām ir Numersu dzimtas kapliča,

kas, domājams, ir vecākā vismaz Val-mieras rajonā, jo celta 19. gs. beigās. Jaunāko kapliču, kuru izmanto arī ta-gad, uzceļ 1939. gadā. Izmaksas (Ls 9000) sedz no draudzes nodevām un tās locekļu ziedojuumiem.

Šī svētā vieta kapsēta pastāv jau vairāk nekā 200 gadu. Bet vai visiem tā liekas svēta? Ejot laikam, šī attiek-sme pazūd, iznīkst. Arvien biežāk re-dzams, ka pa kapsētu kāds braukā ar riteni vai nāk pastaigāties ar suniem. Nemaz jau nerunāsim par puķu un grā-bekļu zagšanu...

Vienkārši padomājet par saviem senčiem, radiem vai draugiem, kuri dus šai kapsētā. Laipni aizrādīsim cits citam, ja kāds kapsētā atlaujas par daudz! Un varbūt tad, kad mēs visi sa-pratīsim, ka kaut kas jāmaina, tad ne-mierīgās dvēselītes varēs beigt laidelē-ties starp koku galotnēm un aizlaisties aiz baltajiem mākoņiem, aiz zīlgan-jām debesīm...

***

Agrāk kapus apsaimniekoja Maz-salacas pilsētas labiekārtošanas uzņēmums.